

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Кафедра педагогіки і психології

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи бакалавра

на тему: Використання народної іграшки в навчально - виховному процесі
дошкільного навчального закладу

Виконала: студентка IV-го курсу,
напряму підготовки (спеціальності)
6.010101 Дошкільна освіта
Тонковці С. В.

Керівник: Керестень І. С.
Рецензент:

Берегово – 2015 р.

Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

Tankóci Szabina

A népi játékok felhasználási lehetőségei az óvodában

Szakdolgozat

Témavezető:
Keresztény István

Recenzens:

Beregszász – 2015

ЗМІСТ

Вступ	5
1. Гра	6
1.1. Історія угорської ігрових досліджень	7
2. Розвиваючи наслідки гри	8
2.1. Гра чи навчання?	9
2.2. Існує погана гра?	10
3. Класифікація ігор	11
4. Типи ігор	13
5. Ігровий час.....	14
6. Гра та імітація.....	15
7. Появлення гри дитини та його розвиток.....	16
8. Роль народних ігор в житті дітей сьогодні.....	17
9. Досліджувана частина в с. Оклігедь.....	18
10. Ознайомлення з Оклігедьської Навчальним - Виховним Комплексу.....	19
11. Оцінення результатів.....	21
12. Висновки	26
13. Резюме.....	27
14. Список використаної літератури	28
15. Додатки.....	29

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés.....	5
1. A játék.....	6
1.1. A magyar játékkutatás rövid története.....	7
2. A játék fejlesztő hatásai	8
2.1. Játék vagy tanulás?.....	9
2.2. Van- e rossz játék?	10
3. A játékok osztályozása	11
4. Játékfajták.....	13
5. A játékidő	14
6. Játék és utánzás	15
7. A gyermek játékanak megjelenése és fejlődése.....	16
8. A népi játékok szerepe a mai gyermekek életében.....	17
9. A kutatás része Aklihegyen.....	18
10. Az Aklihegyi Oktatási – Nevelési Központ óvodájának bemutatása	19
11. Eredmények kiértékelése	21
12. Összefoglalás	26
13. Rezümé	27
14. Irodalomjegyzék	28
15. Mellékletek	29

BEVEZETÉS

Szakedolgozatom témája A népi játékok felhasználási lehetőségei az óvodában.

A játék, a játékkal való foglalkozás, mint egy leendő óvodapedagógusnak, rendkívül fontos, minden napon. Az óvodás gyermekeket tekintve pedig a játék, a vele való foglalkozás elengedhetetlen. A játékokon keresztül (is) fejlődik, okosodik a gyermek, szerez egyre több tapasztalatokat.

Elsődleges célomnak azt tűztem ki szakdolgozati témám választásakor, hogy jobban „beleáshassam” magam a játékok, de legfőképp a népi játékok tudományába, fejlesztő hatásaiba, és minderről nem csak tapasztalatokat, de a meg lévónél több tudást is szerezhessenek a jövőre tekintve. Akár egy 3 éves gyermekre, akár egy 6 évesre gondolok, nem csak szüksége van a játékokra, a játszásra, hanem igényli is azt. Ez igényt (is) ki kell elégíteni. Természetesen nem ráerőltetéssel, hanem a néhai szabad játékkal, ami valóban szabad, kötetlen, a fejlesztő játékokkal, melyekkel a gyermek nem csak szeretne, de akar is játszani, fejlődni. Az óvodás gyermek játszva tanul. Ezt soha ne feledjük!

Fontosnak tartom, hogy a játék téma, az egyik olyan legfontosabb, s legkiemelkedőbb téma, amellyel a legtöbbet kell foglalkozni az óvodákban. A játék fontos része az életnek. A játék mindenben benne van, ami a világban van. Maga a játék a gyermek alapvető tanulási formája. Így alakítsuk, rendezzük az óvodások mindennapjait.

Szakedolgozatom két részből áll. Az első részben magára a szakirodalom feldolgozására kerül sor. Szakedolgozatom második részében pedig a témához kapcsolódó, megfigyelésen alapuló kutatásom írom le, és a következtetéseimet, melyet az Aklihegyi Oktatási- Nevelési Központban, az óvodában végeztem.

1. A játék

"A játék. Az különös. Gömbölyű és gyönyörű, csodaszép és csodajó, nyitható és csukható, gomb és gömb és gyöngy, gyűrű. Bűvös kulcs és gyertya lángja, színes árnyék, ördöglámpa..."

Játszani jó, akár kiscsoportos, akár középső csoportos, akár nagycsoportos gyermekekről van szó. Talán nincs gyermek, ki ne szeretne játszani. E tény lehet változó: játszhat a gyermek egymagában, s melyben örömét is leli, és játszhat egy vagy több gyermekkel, melyben szintén örömét lelheti. Nekünk, felnőtteknek e folyamatot öröm követni, segíteni. Megnézni, segíteni a gyermeknek a sikerélmények megszerzésében. Elérkeztünk ahhoz, hogy bizony megfigyelhetjük és tapasztalhatjuk azt, hogy van jó és rossz játék, mely nem csak van, de a gyermekek kezébe is kerül napjainkban.

A gyermekeknek örömet kell, hogy leljék a játékban. Ebből az következik, hogy nem a gyermek akarata ellenére kell, hogy játsszon, hanem e folyamat is maradjon meg mindvégig spontánnak, szabadnak. Akkor játsszon hát a gyermek, mikor talán kedvét leli benne. A pusztán örömeért kell játszania, az örömszerzésért. Bátran kijelenthetjük: játszunk jó! A játékot tartjuk az egyik legmeghatározóbb személyiségalkotó erőnknek. Ezen kívül természetesen egyéb pozitív (és csak pozitív) tulajdonságokkal rendelkezik a jó játék. A játék által ügyesednek, okosodnak, megismerkedhetnek a különböző dolgok, tárgyak tulajdonságaival, kapcsolataival a gyermekek

A játék legfőbb örömforrásai:

- a funkcióöröm
- a létrehozás öröme
- a ritmus kellemessége
- az ismétlés biztonsága
- a veszély legyőzése
- a beavatottság érzése
- a feldolgozás öröme
- az együttesség öröme.

Egy igazán jó játék egyszerre több funkciót is betölt. Nem szabad az adott játéknak, játéktevékenységnek túl „önműködőnek” lennie, hisz akkor nincs, ami inspirálná a gyermeket játszás közben, és hát ideig-óraig lesz érdekes csak a gyerek számára.

[18. 3-5. o.]

A játék az, ami legjobban formálhatja és formálja is a gyermek személyiségét. A másik kiemelkedően fontos dolog az pedig nem más, mint az életkori sajátosságnak megfelelő játék

kerülhessen az óvodás gyermek kezébe. Mindenképp szem előtt kell tartanunk, hogy az életkornak megfelelő színvonalon folyhasson a gyermeki játszás. A játékok színvonalának a feltétele nem más, mint az óvónő irányító tevékenysége.

[5. 77.o.]

1.1.A magyar játékkutatás rövid története

„A magyar gyermekjáték-kutatásnak rendkívül gazdag, szép eredményeket magáénak tudó múltja van.”

A gyermekjáték-kutatás magyarországi története egymástól többé-kevésbé elkülönülő. Különböző szakaszokra bontható, különíthető el. A gyermekjátékokra vonatkozó leírásokat találhatunk a különböző nyelvészeti, irodalmi, pedagógiai munkákban.

„Az egyik legkorábbi forrás Baranyai Decsi János Adagioruma (1598), amelyben a különböző játéknevek mellett egyes játékleírások is szerepelnek (pl. sípkészítés). De a régi magyar művelődés olyan kiemelkedő jelentőségű műveiben, mint Bornemisza Péter Ördögi kísértetéről c. munkájában (1578) stb. számos érdekes és egyben rendkívül fontos játékleírást, játékszerekre vonatkozó adatot találunk.”

A gyermekjátékoknak a kutatása a 19. század megkezdőével indult útnak. A nagy monográfiák létrejöttének feltételeit teremtették meg a századvégén, a századfordulón született azon kutatások, mely a század első felében született. Ha 19. század elejének eredményeit vesszük szemügyre, akkor a különböző hetilapokban, folyóiratokban viszonylagosan nagy számban megjelent gyermekjátékokkal foglalkozó közlemények láthattak napvilágot.

[16.]

2. A játék fejlesztő hatásai

A játék fejlesztő hatásai, köztük a következők, idézem:

„Mozgásfejlesztő hatás: mint már említettem a játéktevékenység újszülött kortól a gyermek mozgásvágyát elégíti ki. A csecsemő kúszik-mászik, megfog, megtapint tárgyakat, dolgokat. Ezáltal fejlődik a testérzékelése, testsémája, megtanulja, érzékeli testének határait. A mozgásos játékok fejlesztik a mozgáskoordinációt, az egyensúlyészlelést, a térérzékelést, a téri tájékozódást. A rajzolással, manipulációs, konstruáló játékokkal finomodnak a mozgások, fejlődik a szem-kéz koordináció, a két kéz mozgásai összehangolódnak, finommozgások ügyesednek.

Érzékelés-észlelés fejlődést serkentő hatás: a mozgásos játékok segítik összerendezni a különböző érzékszervből érkező ingerek összehangolását az agyban. (=szenzoros integráció). A látással kapcsolatos észlelés, a hallással kapcsolatos észlelés, a tapintásos észlelés, tér-és időészlelés, az egyensúlyészlelés fejlődését egyaránt elősegítik ezek a játékok.

Figyelemfejlesztő hatás: a játék során megtanul a gyermek tudatosan egy dologra koncentrálni, összpontosítani. Figyelme stabilabbá válik, figyelem megosztás képessége és a szelektív (vagy differenciált) figyelem képessége fejlődik. Figyelemzavaros gyermekek esetében terápiás céllal is kihasználjuk a játékot. Megtanulja, hogy egy játékot végig kell játszani, különben értelmét veszti a tevékenység. Kitaróbbá nevel, megjelenik a szabályokhoz való alkalmazkodás képessége, a szabályokat már akkor is betartja, ha azok számára nem kedvezőek.

Gondolkodás fejlesztő hatás: a játék által az összehasonlító, általánosító készség, a fogalomalkotás, a problémamegoldó készség, a kreativitás, a szimbolikus gondolkodás is fejlődik.

Emlékezet fejlesztő hatás: a játékfejlődéssel párhuzamosan fejlődik, az önkéntelen emlékezet szándékos emlékezetté, a rövid távú emlékezet hosszú távú memóriává alakul. Egyes játékok erősítik a mechanikus emlékezetet, a vizuális, vagy verbális memóriát.

Képzelet és fantázia fejlesztése: a szerepjátékokban, az ábrázolásakor, a konstruáló játékoknál, a mozgásos játékoknál egyaránt a képzelet és fantázia nagy jelentőséggel bír. A szimbolikus játékkal a gyermek képessé lesz a világ megkettőzésére, a belső reprezentálásra. Magtanul elvonatkoztatni, megjeleníti gondolatait, vágyait, megeleveníti azokat a dolgokat, érzéseket, melyek foglalkoztatják őt.

Érzelmek kifejezését segítő hatás: a játéknak feszültségcsökkentő hatása van, ebből a feszültségcsökkentésből származik a játék öröme. Szerepjáték során az élet kellemes mozzanatait újra átélheti a gyermek, kielégítetlen vágyai beteljesülhetnek, félelmei, szorongásai oldódhatnak, az agresszió, a harag feloldódhat. Szerepjáték közben beleéli magát a másik ember helyébe, így átéli és megjeleníti az eljátszott személy érzelmeit, viselkedését kiváltó indítékait. Olyan érzelmeket is képes átélni, helyzeteket megérteni, melyek még bonyolultak számára. A szerepek kölcsönös átélése nagymértékben hozzájárul az empátia képesség erősödéséhez, a segítőkészség fokozásához, a társak sikere feletti öröm érzéséhez. A játék által játszva ismereteket szerezhetsz, gondolkodási műveleteket gyakorolhat, saját képességeit fejlesztheti, meglévő ismereteit alkalmazhatja, rendszerezheti, vagyis kíváncsiságát, intellektuális igényeit kielégítheti.

Beszédfejlesztő-indító hatás: a játék beszédre és sok esetben kommunikációra készíti a gyermeket. A kisgyermek eleinte minden játéktevékenységét szavakkal is kíséri, elmeséli, hogy mi is történik az adott szituációban. Gazdagodik a szókincse, gyakorolja a hanglejtést, a hangsúlyt, a beszéd ritmusát, dallamát próbálhatja.

Szociális készségek fejlesztése: a közös játék során tanulja meg a gyermek a társas együttélés szabályait és normáit. Megérti a mindennapi életet, megismeri a család és a közösség szerkezetét és működését. Megtanulja, hogyan alkalmazkodik másokhoz, hogyan és milyen módon érvényesítheti saját akaratát, szándékait. Fejleszti a kapcsolatteremtő készséget, az akaraterőt, az önfegyelmet, szolgálja a csapathoz tartozás élményét, a társas kapcsolatok megerősítését.”

[14.]

2.1. Játék vagy tanulás?

Bármilyen tapasztalat ér bennünket, felnőtteket vagy a gyermekeket, gazdagabbak leszünk, tanulunk valamit. Felmerül a kérdés, hogy vajon van-e határ a játék és tanulás között? A játékon belüli tanulás, melyet alkalmazunk az óvodán belül is, a leghatásosabb tanulási forma, mivel igazodik a gyermek szükségleteihez és vágyaihoz. A különböző játékokon keresztül fenntarthatjuk a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, tapasztalatszerzését, mely a tanulás alapja.

[18. 8-9.o.]

2.2. Van- e rossz játék?

Többek között igen sok szempontot kell figyelembe vennünk játékvásárláskor akár, sőt, akkor is, ha csak egyszerűen a gyermek kezébe adunk egy új játékot. Sorra kell vennünk a szempontokat, hisz a játéknak meg kell felelni az adott korosztálynak, az egyéni adottságoknak, a gyermek személyiségéhez mértén kell játékot adnunk a gyermekek kezébe.

Köztük, idézem:

„Korosztály: Jellemző a táblás társasjátékok egyre nagyobb elterjedése. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a legegyszerűbbek is komoly szabályokkal rendelkeznek. Kis-, illetve középső csoportos gyermekektől nem várhatjuk el, az ezekhez való alkalmazkodást, nem megfelelően játszanak társaikkal, „csalnak”, mivel fejlődésük még nem tart ott, hogy a szabályt előnyben részesítsék a nyeréssel szemben, a szabályt a játék eszközének tekintsék.

Frusztráló játékok: Több esetben a játékgyártók, alapvető praktikus szempontokat hagynak figyelmen kívül. Képzeljük el a forgalomban lévő fa könyvecskét, mely más-más számot tanít minden oldalon, melyeket kirakókkal illusztrál. A gyermek fáradtságos munkával kirakta képet, majd a lapozáskor kihullik, szeme láttára esik szét a munkája.

Csúnya játékok: Nem elhanyagolható a gyermek ízlésvilágának alakulása a játékeszközökön keresztül. Törekedjünk a természetes színekre és anyagminőségekre. Gyakran csúnyák és ízlésrombolóak a babakonyhák műanyag ételei. A só-liszt gyurmákból készült formák talán nem örökéletűek, de a sajátkészítésű holmikban gyakran több örömet lelünk.

Technikailag nehéz játékok: A játékeszközök gyakran kevésbé átgondoltan vannak kialakítva. Egyes fordulókban kiesnek a figurák, vagy kicsúsznak elemek a helyükről.

„Bogyuta” játékok: Óvodás korú gyerekeknél is már oda kell figyelni, hogy ne becsljük alá képességeiket, például kételemű állatfigurás kirakóval.”

[18. 16-17.o.]

3. A játékok osztályozása

Minden játékelméletben találkozhatunk a játékok osztályozásával. F. Fröbel kétféleképpen osztályozza a játékokat. Az első kiindulási pontja a játék tartalma. Ennek megfelelően, ebből kifolyólag három csoportba sorolja a játékokat:

1. utánzás;
2. a tanultak alkalmazása;
3. valamilyen dolognak az előállítás.

A második csoportosításnál pedig a játéktevékenység mértéből indul ki. E nagycsoportban is három kiscsoportot különböztetünk meg:

1. a testi örömet kifejező játékokat;
2. érzelmi gyönyört jelentő játékokat;
3. az értelemfejlesztő játékokat.

Ebből született meg F. Fröbelnek az a felismerése, hogy: „nem elég tudni a játék tartalmát, hanem keresni kell annak hatását is a személyiség fejlődésére.”

K. Gross a játék felosztásának a praktikusságra törekvést tartja fontosnak. Ebből kifolyólag két csoportot különböztet meg:

1. szenzorikus szervek játszó tevékenységét sorolja az elsőbe;
2. a motorikus szervek és értelmi erők játszó begyakorlását (alacsonyabbrendű ösztönök, játszó tevékenységek).

J. Piaget három szakaszt jelöl meg:

1. az érzékszervi-mozgásos intelligenciát;
2. a szituatív intelligenciát;
3. és az értelmi működést.

Az első szakasz játéka a gyakorlójáték, a másodiké a szimbolikus játék, a harmadiké pedig a konstrukciós és társas játék.

Ch. Bühler három játék fajtáról tesz említést:

1. funkciós játékok (1-2 éves gyermek);
2. fikciós játékok (2-5 éves gyermek);
3. konstrukciós játékok (2-6 gyermek).

Az átmenet – egyik játékból a másikba- csak fokozatosan történhet meg. Minden életszakasznak megvan a rá legjellemzőbb játékformája. A játék osztályozásánál figyelembe kell venni a játék fejlődésének néhány meghatározó vonásait is.

A gyermek tevékenysége kezdetben differenciálatlan. A különböző tevékenységi formái még nem igazán különülnek el egymástól. Mint például a játék, a munka, a tanulás. A kezdeti manipulatív tevékenységből bontakozik ki a tevékenység különböző formái. A gyermek már

azzal a tevékenységgel is tanul, hogy a kezébe vesz tárgyakat, ezeket nézegeti, szájába veszi, esetleg ütögeti.

[4. 62.o.]

4. Játékfajták

A játék különböző fajtái gyakran igen nehezen különíthető el egymástól. Egy játéktevékenységen belül az adott játéknak több fajtája is előfordulhat. A valóságban sok olyan szerepjátékkal találkozhatunk például, mely kapcsolódhat másfajta játékhoz is, a gyakorló játékhoz éppúgy, mint a konstrukciós, avagy bábjátékokhoz is.

Együtt jelentkeznek a játék és az egyéb tevékenységi formák a gyermek tevékenységében, nem pedig elkülönülten. A játéknak az aránya a munkához és a tanuláshoz az óvodáskor idején változik. Egészen a hatéves kor elejéig megőrzi a játék vezető szerepét. De hova tovább, egyre több szerepet kap eközben a tanulás és a munka is.

A gyakorlójáték:

A gyakorlójátékban a gyermek a különböző képességeit gyakorolja az ismétlések hatására. Körülbelül 1,5 éves kortól kezd kibontakozni, és 2-2,5 éves korig igazán meghatározó. Önállóan végzett játéktevékenysége ez a gyermeknek. Ez előfordulási gyakoriságát a későbbi életszakaszban is megfigyelhetjük.

A szerepjáték:

A szerepjáték domináns játékfajtája a gyermeknek. Szerepjátéknak nevezzük azt a játéktevékenységet, amelyben a gyermekek újraalkotják a felnőttek szerepét, tevékenységét és a felnőttek közötti viszonylatokat sajátos játékkörülmények között. E játékon belül szokták külön is tárgyalni a dramatikus játékokat. A szerepjáték nem zárul le a 6 éves korról.

A barkácsolás:

Ezalatt az óvodás gyerekek eszközkészítését értjük. A barkácsolás része a szerepjátéknak. E barkácsolás folyamatát már úgy állítják elő, hogy az igazodjon az adott játéktémához. Tehát a szerepjátéknak egy bizonyos fokán kell, hogy megjelenjen a barkácsolás, s jó feltételek mellett a nagycsoportban éri el a virágkorát.

Az építő és konstruáló játék:

Az óvodáskornak éve alatt a gyermek rengeteg mindent elsajátíthat, és el is kell sajátítania. Maga a gyermek játéka is jelentős, kiemelkedő fejlődésen megy keresztül. A sokszori próbálkozás közben van az óvodás gyermeknek a lehetősége lesajátítania és gyakorolnia a tárgyi cselekvések egész sorát.

Például a kiscsoportosok tevékenységét is e gyakorló játék jellemzi. A gyerekek a környezetükben megtalálható játékeszközöket használják fel a tevékenységük folyamán. Megfigyelhető, megtapasztalható az a tény, hogy az óvodáskor kezdetén a kisgyermekek leggyakrabban egyedül játszanak. Előfordulhat néhai gyakorisággal az is, hogy egyszerre több gyerek egymás mellett ugyanazt a játéktevékenységet végzi.

[2. 84.o.]

5. A játékidő

Az adott időt a játékra következetesen be kell, hogy tartsuk. A nap bármely időszakára gondolunk, nem szabad indokolatlan, ok nélküli megszakításokkal félbeszakítani a már megkezdett vagy még el sem kezdett játékot.

Legyen szó bármely kiscsoportról az óvodában, az étkezés, a tisztálkodás és az alvás kivételével szinte minden időt játékra kell fordítanunk.

A középső csoportban már beszélhetünk arról, hogy a gyerekek összeszoktak. A középső csoportban (is) megfigyelhetőek a játékcsoportok. Ebből kifolyólag időre van szükség, míg az adott játékcsoport közösen megteremti a játékhelyzetet.

A nagycsoportban a középső csoportnál még hosszabb az időigény. Főleg, ha a barkácsolásnak is sikerül beépülnie. Kiemelkedően fontos és szem előtt is kell tartanunk, hogy akár a teremben, akár a szabadban zajlik a játék folyamat az óvodás gyermekekkel, hogy a játékidőben játsszanak a gyermekek gyakorlójátékot, szerepjátékot, konstrukciós-vagy szabályjátékot. E többféle játék folyamata során mindeközben adódhat és adódik is az óvodás gyermekeknek választási lehetőség. Fogalmazhatnánk úgy is, hogy nem lennének „beskatulyázva”, avagy minél több választási lehetőség táruljon eléjük az adott alkalmak adtán.

[2. 80. o.]

6. Játék és utánzás

Körülbelül négy, négy és fél éves korban tapasztalhatjuk azt a gyermekeknél, hogy a szimbolikus játékok jelentősége lassan halványulni, fakulni kezd. A szimbolikus játék és az utánzás lényegét tekintve egymás ellentétei.

(Ranschburg Jenő, A világ megismerése óvodáskorban. Saxum Kiadó, 2014. 29. old.)

Számos pszichológiai hipotézis létezik, ami az utánzó játékok funkcióját illeti. A többség azt a felfogást fogadja el, amely szerint az utánzó játékok a „kockázatmentes tanulás” kimeríthetetlen tárháza a gyermek számára. A különböző játékok során a gyermekek olyan viselkedésformákat utánoznak, amelyeket a felnőtt élet, vagy a felnőtt és a gyermek közvetlen kapcsolatának az elemei közé tarozik. Például papás-mamás, iskolásdi, horgászás, főzőcskézés stb. Ezeket az elemeket a gyermek a felnőttől figyeli meg, vagy a felnőtt mellett élve, és a gyermek a maga módján gondolkodik ezekről a dolgokról. Ezeket vezeti át utánzó játékok formáiban. Az utánzó játék tehát a gyermek gondolkodása a felnőtt életéről és a felnőtt-gyermek viszonyról.

[26. 30. o.]

Sokakban felmerül még az a fontos kérdés, hogy vajon ki alkalmas, ki a hatékony modell a gyermek számára, akit utánozzon? Létezik-e vajon valami kiszemelt személy, vagy kiemelt viselkedésforma? Egy nagyon jó példát mindenképp meg kell említenünk e dolgok kapcsán: „A televízióban látott erőszakos filmekben például a „jó” hiába győzedelmeskedik végül a „rossz” felett, ha a film során az agresszor rendszeresen jutalomban részesül.”

[26. 31. o.]

7. A gyermek játékának megjelenése és fejlődése

A gyermek játékának a fejlődése összefügg a gyerek személyiségének általános fejlődésével. Ez azért van így, mert a gyermek tevékenysége pszichikus tulajdonságaitól is meghatározott. Ezen kívül pedig az adott fejlettségi szint konkrét életkörülményei által megszabott tevékenységének az eredménye. A gyermekek manipulatív cselekvését a motoros aktivitás egész sora vezeti be tulajdonképpen. Ezeknek a gyakorlása közben pedig a műveletek és a cselekvések megérhettek arra, hogy a tárgyakkal és az eszközökkel közvetlen kapcsolatba is kerülhessenek. Ez utat nyithat a cselekvések intenzív fejlődéséhez is. Fontos megemlítenünk a különböző tárgyakkal való kontaktus segíti a gyermek mozgásának koordináltságát és az emocionális reakcióinak a kialakulását.

(Óvónőképző Intézetek, Óvodapedagógiai szemelvények. Tankönyvkiadó, Bp. 1976., 233. old.)

Az óvodáskor elején a játék, a játszás további fejlődésnek indul. E továbbfejlődés a gyermek önállóságra való törekvésével van összefüggésben. Az óvodás gyermeknél annak a felismerése, hogy a vágyait, a szükségleteit egyedül is képes kielégíteni, s az egész viselkedését megváltoztathatja és meg is változtatja. Ez óvodás korban a gyermek még nem képes felmérni a saját képességeit, ezen kívül önállóan akar végezni mindent, amely tudást még nem sajátított el. A gyermek fejlődésének alapja tehát a gyermeknél jelentkező önállósodási tendencia. A gyermeknek a személyiségi fejlődése előhívhatja a felnőttekkel való kontaktus szükségletét.

A gyermeki játéktevékenység általános cselekvésnek tekinthető. Tehát ebből a sajátosságból fakad a személyiség fejlődésére gyakorolt hatása a játéknak. A gyermeki játéktevékenység további fejlődésének az általánosított cselekvés kialakulása. Ezek a játékok mindig a gyermek mozgásához kötöttek.

[1. 235. o.]

8. A népi játékok szerepe a mai gyermekek életében

Maga a játék szó hallatán tudjuk, hogy mit értsünk a játék, a játszás alatt, de mégis, ez ellene, nehéz behatárolni, meghatározni, ha a játék szó a néprajzzal kerül kifejezésre. A népi játékok hosszú időközön át formálódtak, csiszolódtak. Egészen olyanná, amilyenek ma is találhatjuk őket. A népi játékokban különböző korokból származó elemek keveredtek össze. Felvetődhet a kérdés, hogy mivel nem ma keletkeztek a népi játékok, vajon használhatók-e a mai mindennapjainkban?

A régi, de egyben hagyományos falusi társadalomban a kisbabát szinte minden játék körülvette. Szülők, nagyszülők, testvérek vették körül a gyermeket. A kisgyermek különböző tárgyakkal, anyagokkal játszhatott,

s a játékok által ismerkedett meg a világgal. Játszhatott és játszott is a homokkal, agyaggal, fával, szinte a természet minden elemével. A gyermek észrevétlenül tanulhatta meg, hogy mi mire való, mit mire lehet felhasználni. Mondhatnánk úgy is, hogy e helyzetben a gyermek játszva tanulhatott, fejlődhetett. A különféle játékok megismertették a gyermekeket az őket körülvevő külvilággal.

Mondanunk sem kell, hogy a mai városi és a régi falusi kultúra között milyen nagy az úgynevezett szakadék. Más jellegű közösségek tagjai vagyunk. A városi kultúra különbözik a falusi kultúrától. Sőt, ha tovább boncolgatnánk e témát, a falusi kultúra is különbözik a falusi kultúrától. A népi játékok egyik legfontosabb szerepe az, hogy segítsen a játékok által a saját közösségünk kívül beilleszkedni a másikba, elsajátítani különböző viselkedési normákat. Leszögezhetjük: a feladat ugyanaz, a helyzet, a körülmény viszont nem a régi.

[12. 97.o.]

Ne feledjük, a játékok szerepe nagyon sokoldalú a gyermek életében. A különböző játékok segítenek a gyermekeknek elsajátítani különböző képességeket. A gyermekek „játékvilágát” az óvoda jelenti a 3-7 éves gyermekeink számára. Minden egyes tevékenységformát az óvodában úgy kell, hogy megéljenek a gyerekek, hogy játékként fogják fel, játszva tanulhassanak. A játékok segítségével adják át magukat az esztétikai hatásoknak, az örömmek, a boldogságnak.

[12. 98.o.]

9. A kutatás része Aklihegyen.

Ami a szakdolgozati munkám második részét illeti, az maga a kutatási rész. Tehát, ahogyan a bevezető részben is megemlítettem, a témámhoz kapcsolódó, megfigyelésen alapuló kutatást írom le, és a következtetéseimet, azon részét a kutatásnak, melyben megfigyeltem, megvizsgáltam az Aklihegyi óvodában a gyermekeket különböző játékos foglalkozások közben és után- köztük labdajáték, memóriát, logikát fejlesztő játékok, mutogatós és tapsoltató mondókák közben. Ahogyan a munka címe is elmondja, az adott kutatással magára arra a szempontra hangsúlyozódott a legtöbb figyelem, amely a gyermekek különböző játékaiknak a fejlesztő hatását vizsgálja

Kutatásom a szakdolgozatom második feléhez úgy történt, hogy elutaztam a tőlünk legközelebbi faluba, ahol óvoda található, és egyben ott is végzem jelenlegi pedagógusi munkámat, ott vizsgáltam és figyeltem meg a gyermekeket. Nem csak megfigyeltem munkám során a gyermekeket, de le is jegyzeteltem, hogy többségében milyen tapasztalatokkal, tudással rendelkeznek majd a gyermekek a mondókázások, labdajátékok, memóriajátékok fokozatos ismétlődése során. Megfigyeltem és lejegyzeteltem azt is, hogyan viselkedtek egy új, avagy egy begyakorolt játék közben a 3 éves, a 4 éves, az 5 éves és a 6 éves óvodás gyermekek. Mindez kicsit bonyolultabban működhetett, mivel egy vegyes csoportú óvodáról van szó. Érzelmi szempontból is vizsgáltam, köztük azért is, mert- legyen szó bármily korosztályú gyerekről- a játék örömet, boldogságot, kedvet okoz, ha az adott játék megfelelő a gyerek életkori sajátosságainak

10. Az Aklihegyi Oktatási – Nevelési Központ óvodájának bemutatása

Aklihegy (ukránul Оклигедь) falu Ukrajnában, Kárpátalján, a Nagyszőlősi járásban helyezkedik el. Aklihegy a legközelebbi várostól, Nagyszőlőstől 25 km-re, délre helyezkedik el. A falu, mely kb. 700 lakosú, nevét onnan kapta, hogy egykor Aklihoz (a szomszéd faluhoz) tartozott, annak pedig a hegyi része volt.

A Gyulai-hegy oldalában fekszik el a falu. Aklihegy kb. 700 lakosának 95-98%-a magyar. Itt termelték hajdan Ugocsa vármegye legjobb borait. A hegyoldalban magas vastartalmú források találhatóak. Határában a Várvölgy az 1717-es tatár betörés emlékét idézi elő. Aklihegy új temploma 1994-ben épült, amelyet a három felekezet közösen használ (református, görög katolikus, római katolikus), ezért is ökumenikus.

Az Aklihegyi óvoda vegyes csoportját jellemeztem, ahová összesen 20 gyermek jár, 3 évtől 6 éves gyermekek vannak jelen ebben a csoportban. Az óvoda atmoszféráját állandó jelleggel derűsnek mondhatjuk. Az óvodás gyermekek körében az öröm, a lelkesedés gyakori, akár egy új játék, vagy mondóka is elég ahhoz, hogy teljes mértékben legyen érzelmnyilvánítás egy-egy gyermeknél. Ezzel a vegyes óvodai csoporttal lényegében az a legfőbb úgymond elvárás, kötelesség, hogy egyszerre nevelendő a 3 éves és a 6 éves gyermek. Tehát, minden percben szem előtt kell tartanunk minden foglalkozást, mely megfelel az óvodában lévő minden korosztálynak. Kiemelkedően nagy odafigyeltség és stabilitás szükséges. Itt különösebbképp, hisz vegyes csoportú az óvoda. Mint minden óvodában, itt is oda kell figyelnünk állandó jelleggel minden egyes gyermekre, akár hányan is vannak a csoportban. Ami változó, és időszakonként ingadozó, hisz akad olyan nap az óvodában, mikor 10 gyermek jelenik meg, másnap pedig a teljes létszám jelen van.

A tavalyi időszak óta (egy szoba felújítását leszámítva) minden megmaradt a régi stabilitásában. A vegyes csoportú óvodai munkát jelenleg is két óvodapedagógus végzi el. Az óvodát idén is az jellemzi, hogy a jelenlévő kollégák közös munkával, megértéssel, s egyetértéssel e szegényesebb környezet is valamelyest komoly célt képes elérni a jövőben. Ami az igazgatót és munkatársait illeti, beleértve „régieket” és „újakat”, mindenkinek a fő célja közé tartozik az, hogy a gyermekekkel minél jobban igyekezzenek megszerettetni a gyermekeket körülvevő csodálatos környezetet, világot és minden mást.

A játék- adott esetünkben a különféle mondókázás, bábjátékozás, labdajátékok- a gyermekek legfontosabb tevékenységei közé tartozik és kell is tartozzon. Így van ez a mi óvodánkban is. Nagy igyekezet járul hozzá ehhez, hisz nem csak szükséges, de be is kell építenie az óvodapedagógusoknak. Minden óvodának biztosítania kell a gyerekek számára a meghittséget, a családi, barátságos környezetet, légkört, még a szegényesebb, kevesebb felszereltséggel

rendelkező óvodákban is. Megemlítendő, hogy az óvoda talán egyik fő pozitívuma, hogy a gyermekek szülei mindennapon betekintést nyerhetnek az óvoda életébe. Állandó kapcsolattartás van az Aklihegyi óvoda és a gyermekek szülei között.

11. Eredmények kiértékelése

A játék, a gyermeki játék- legyen szó mondókáról, versről, bábjátékról, mutogatós-, tapsoltató mondókáról- fontos szerepe van az óvodás életében. A gyermeki játszás közben az adott játék életre kel, szinte a maga urává válik. A gyermekek hezitálás nélkül képesek voltak beleélni magukat a játékba, melyben részt vettek. A jelenlévő gyermekek között, ahol a felmérés el volt végezve, egy összeszokott társaság volt. A vegyes csoportú óvodában először a bábjáték előadásakor feszültség volt megfigyelhető, minden gyermek részéről. E feszültség csakis annak a következménye volt, hogy ki kerüljön elsőként sorba a szerepek kiosztásakor. A feszültség kis egyeztetés és beszélgetés után oldódott, sőt, teljesen elszállt, hisz a szerepeket igazságosan osztottuk ki, tekintve arra, hogy megbeszéltük a nagycsoportnak számító gyerekekkel (vagyis, vegyes csoportú óvodáról van szó, de a korok szerint el lehet különítenünk a kiscsoportosokat, a középső csoportosokat és a nagycsoportosokat), hogy kihez melyik szerep áll a legközelebb.

A különböző játékok kiválasztásánál azért esett a bábjátékozásra szó, hisz az elmúlt esztendőkre tekintve egyre többször kerül az óvodás gyermekek kezébe a bábjáték az Aklihegyi óvodában. A tavalyi évfolyammunkámban a Répa című mese került bemutatásra, és idén is ez okból esett erre a választás, ismétlődés és ismétlés céljából. A bábjáték rengeteg különböző hatást gyakorol a gyermekekre. Köztük megtekinthető, tapasztalható a báb:

- személyiségformáló;
- személyiségfejlesztő;
- logikus gondolkodású;
- esztétikai hatást is gyakorol a gyermekekre;
- motiválja a gyermekeket;
- fejleszti a gyermek beszédképességét.

A bábjáték ezeken a dolgokon kívül még azért hatásos, mert:

„- képszerű, s ez megfelel a gyermek vizuális beállítottságának;

- dramatikus, ezért megfelel a gyermeki léleknek;
- mozgásra épül a cselekménye, a gyermek a saját mozgásához hasonló mozgásokra jól reagál, s a mozgásos élmény örömet jelent számára;
- jelképes, s így a bábjáték a jelképes, mesei történetmódjával a gyermek gondolkodásmódjának jobban megfelel;
- csodálatos, mert az élettelen bábu megelevenedik, élni kezd, s ez a csoda újból átélhető valóság. A varázslat a gyermek előtt történik meg, s még akkor is élvezzi, ha a bábút ő maga mozgatja;
- az érzelmek kivetítését, lereagálását biztosítja, elfojtott vágyakat, indulatokat, érzelmeket lehet kiélni, félelmeket feloldani;

- művészi erejével hat.”

Minél többet foglalkozunk az óvodánkban a bábjátékkal (köztük leginkább álltabábokkal), annál jobban tapasztalhatjuk meg a gyermekeknél a leírt hatásokat, melyet a báb gyakorol az óvodás gyermekekre.

A bábjátékkal való foglalkozás, a mese dramatizálása, eljátszása közben megtapasztalhattam a gyerekeknél az érdeklődést, az el nem múló lelkesedést, az állandó örömet, boldogságot, mosolyt az arcukon, mely nem fakult meg a bábjátékozás végéig. Megtapasztalhattam, hogy egy jól levezetett bábjátékozás akár- vagy lehet szó bármilyen foglalkozásról, játékról az óvodában- rendkívül sok pozitívumot hoz magával a gyermek fejlődésébe, életébe. Mindezeket megértettem, lejegyeztem, megtapasztalhattam és megjegyezhettem. A bábjátékozás aktuálisan az Aklihegyi óvodában csak arra ösztönözhet még inkább ezen túl, hogy a meglévónél is többször vegyük elő a bábjáték eszközét, mint egy nevelő eszközt, hogy a meglévónél is jobban és bölcsebben alkalmazhassuk a báb tulajdonságait, hatásait az óvodákba. Az eredmény, melyet elérhetünk, felbecsülhetetlen, s talán nem is pótolható más mivel. Minden egyes játéknak meg van a maga hatása, mely nem teljes mértékben pótolható más játékokkal, tehát a báb úgynevezett funkciói, hatásai csak a bábbal érhetőek el. Legyen szó bármilyen egyéb játéknál, játékos foglalkozásnál, ezt ugyanígy megtapasztalhatjuk.

A bábozás ideje alatt a gyermekek a meséből a báb segítségével képesek voltak számukra talán ismeretlen szavakat megjegyezni. Mindvégig odafigyeltek, hogyan is beszél a báb.

Ami a mondókázást, a tapsoltató mondókákat, a nyelvtörőket illeti, mindegyiknek kiváltságos, kiváló eredményeket köszönhetünk. A mondókázás fontos és elengedhetetlen a mi óvodánk életében is. Számos fejlesztő hatással rendelkeznek a felsoroltak, melyek közül jó néhányat meg is tapasztalhattunk.

Ki szeretnék emelni pár főbb területet, melyekre kihat a mondókázás- aktuálisan az óvodáskorban- és ezen kívül azt, hogy jómagam mit tapasztalhattam meg mondókázás közben a gyermekeknél a vegyes csoportú óvodában. Rengeteg érv szól amellett, hogy nem csak szükséges, de mindenképp be is kell építenünk a gyermekeknek a mindennapjaiba a mondókázást, legyen az tapsoltató mondóka, mutogatós mondóka, vagy kiszámoló.

Íme néhány főbb terület, amelyre kedvezően hathat és hat a mindennapi mondókázás.

Ha az otthoni mondókázásról van szó:

- anya-gyerek, apa-gyerek kapcsolat mélyítése;
- mondókázás közben folyamatos test-és/vagy szemkontaktusban vagyunk kisgyermekünkkel;
- a versikéket simogatás, csiklandozás, ringatás kíséri, mely erősíti, és még meghittebbé varázsolja érzelmi kapcsolatunkat vele;
- szórakoztató (és értelmes) időtöltés;

- közös élmény, melyre a gyermek felnőtt korában is emlékezni fog;
- a tanulás első lépcsőfoka;
- mondókázással fejlődik a gyermek képzelőereje,
- megismerkedik a környező világgal;
- megismerkedik a természettel;
- az évszakokkal;
- az állatokkal;
- anyanyelvével.
- anyanyelvi fejlődést figyelhetünk és tapasztalhatunk meg a gyermeknél;
- beszédindítás eszköze;
- kitűnő szókincsbővítésre;
- ritkán használt, vagy régies szavakkal, kifejezésekkel ismerkedhet meg;
- elsajátítja a magyar nyelv dallamát;
- ritmusát;
- fejlődik a ritmusérzéke;
- fejlődik a hallással kapcsolatos figyelme és emlékezete;
- a mondókák kiválóan alkalmasak az esetleges hangképzési, kiejtési hibák kiküszöbölésére is;
- megfigyelhető a figyelemfejlesztő hatás;
- fejlődik a gyermek emlékezete;
- figyelme;
- érdeklődése
- mondókázás közben a különböző agyi területek összekapcsolását (integrációját) segíthetjük elő, ha mondókázunk;
- a mozgás;
- a ritmus,
- beszéd összerendezése a későbbi tanulási folyamatok alapozását szolgálja;
- egyensúlyérzék, mozgáskoordináció fejlesztése: a mondókák alatti egyensúlyi (vesztibuláris) ingerléssel (hintáztatás, höcögtetés, lovagoltatás, ringatás, tapsolás...) a gyermek mozgáskoordinációját és egyensúly érzését javítjuk.

Nos, rengeteg érv szól a mindennapi mondókázás mellett.

A vegyes csoportú óvodában megtapasztalhattam, az örömmön, boldogságon, s jókedven k ívül azt, hogy a rendszeres, gyakori mondókázásnál én is megtapasztalhattam dolgokat a felsoroltak közül. Köztük: javult a tapsoltató mondókák segítségével a ritmusérzékük, hallással kapcsolatos figyelmük. Bonyolítottuk azzal a dolgot, mondókázás közben, hogy egyszer halkán, aztán hangosabban nem csak tapsoltunk, de mondtuk is az adott mondókát (Legfőképp a Dirmeg,

dörmög a medve című mondókánál jelent ez meg. A gyermekek jól s jól szórakoztak és meglátszott az ismétlés eredménye!)

A memóriát fejlesztő játékokhoz fűződően:

Legyen tehát szó bármilyen játékról-, memória játékról, mondókázásról, tapsoltató mondókákról, bábjátékról- a játék során fejlődik a figyelemkoncentrációja a gyermeknek, a helyzet felismerési, és döntési képessége, a gyors gondolkodása, a kezdeményező- és szervezőkészsége, a találékonysága, a kreatív, problémamegoldó gondolkodása. Mindezeket nagyrészt megtapasztaltam a memóriajátékok, puzzle játékok közben.

A hatalmas, jól látható táblánkat, melyek ajándékba érkeztek az óvodánkba, használtuk fel a memóriánk gyarapodására, fejlesztésére. A játékunkat úgy játszottuk, hogy az óvónéni kiválasztott egy képet a sok közül, elhelyezte a csoportszőnyeg közepére, jól megtekinthető helyre, és egy kiválasztott mondókát is beleszűrve, kiszámolós mondókával esett a választás az egyik gyermekre. Ez óvodás gyermek pedig közelebb mehetett a képhez, melyet az óvónéni kiválasztott és egy bizonyos ideig tekinthette meg a képet. Ezután az következett, hogy a kép átkerült a másik szobánkba. És a gyerek, aki nézhette huzamosabb ideig a képet, elmesélhette, mire emlékszik a képpel kapcsolatban. Elsőnek hagytuk, hogy a gyermek azt mondja el, amire igazán emlékszik, nem ráerőltetve bármit is. Minden következő körben a többi gyermek is beszállhatott kézfelemeléssel. A játékot addig folytattuk, amíg minden gyermek a csoportban sorra nem került.

A memóriajátékoknál mindenképp megtapasztaltam azt, hogy fejlesztette a gyermekek memóriáját. Természetesen a memóriajátékok kapcsán is fontos a gyakorlás, az ismétlés, hisz csak így érhetünk el kívánt eredményt.

A játékokban a gyerekek olyan akarati tulajdonságai is fejlődtek, amelyek a munkára nevelés feladataihoz kapcsolódtak. Köztük például: kötelességtudat, rendszeresség, pontosság, s nem utolsósorban a kitartás.

A labdajátékok kapcsán pedig:

Labdázni jó! Bármilyen tevékenységre gondolunk a labdával kapcsolatban, örömet szerez a gyermeknek

A labdát lehet gurítani, eldobni, elkapni, rúgni, pattogatni, pörgetni. Játshatunk vele a lakásban, a szabadban, a vízben. Lehet labdázni egyedül, kettesben vagy egy egész csapattal. Létezik kicsi és nagy, sima és rücskös, világító és csilingelő, sőt vannak olyan nagyobb méretűek is, amelyekre rá lehet ülni vagy akár feküdni.

A labda a legegyszerűbb és talán a legnagyobb méretű játék, amellyel nagyon sokféle képesség fejleszthető a gyermekeknek:

- erősíti és fejleszti a testi és idegrendszeri funkciókat, a fizikai erőnlétet és a pszichikai működéseket
- hatással van a szem-kéz és szem-láb koordinációra; a gömbérzékelésre; a téri tájékozódás fejlődésére
- fejlődik a nagymozgások összerendezettsége
- a mozgások téri és időbeli érzékelése és pontosítása
- a feladathelyzetekhez való viszonyulás és az ehhez való alkalmazkodás
- a ritmusérzék
- az egyensúly
- a testséma kialakítása
- a finommozgások kivitelezése
- a vizuális érzékelés, az irányított figyelem
- a szabályok elfogadásának képessége.

Összegzésül, ami a labdajátékokat illeti, fontos szerepe van az óvoda életében. Rengeteg fejlesztő hatással rendelkezik, melyeknek láthatjuk is gyakorlás után az eredményét.

Ami a kirakósokat és a nyelvtörőket illeti, talán e kettőn szórakoztak legtöbbet a gyermekek, vagyis e két játék váltotta ki belőlük az önfeledt nevetést, kacagást. A nyelvtörő segítségével érhetjük el azokat az eredményeket, melyeket talán más játékkal nem pótolhatunk.

E nem egyszerűnek és gyorsnak el nem mondható nyelvtörők segítségével a gyerekeknél azt válthattuk ki, hogy megszerettük velük a nyelvtörőket. Úgymond minden gyerek igyekezett a tökéletességre törekedni. Vágytak az újabb gyakorlás iránt.

ÖSSZEFOGLALÁS

Szakdolgozatom A népi játékok felhasználási lehetőségei az óvodában című téma. Szakdolgozatom megírása közben megpróbáltam arra deríteni fényt, hogy miként lehetne még jobban megkedveltetni, a meglévőnél is jobban megszorítani a játékhöz viszonyuló kedvet, perceket, alkalmakat az óvodában. Rá kívántam világítani arra a tényre, hogy mennyire szükségszerű minden egyes óvodában a játék, a játékra való időszentelés, s a munka beépítése a játékba, játszás formájában, legfőképp a népi játékokon keresztül is.

A játékokkal, játszással való foglalkozást nem csak lehet, de mindenképp be is kell építeni az óvoda életébe, az óvodás gyermek mindennapjaiba. Fontos, hogy ehhez a feladathoz a pedagógus is jól felkészült legyen, hiszen bármely szakmára is gondolunk, elengedhetetlen és elsődlegesen szükséges a felkészültség. Az eredményesség érdekében a fő cél a közös munka kell, hogy legyen. Beosztani az időnkét: megfelelni az aktuális ukrainai óvodai programnak; fejleszteni, nevelni az óvodás gyermeket, hogy mindenben megfelelő felkészültséggel rendelkezzen. Mondanunk sem kell, az óvodai nevelésen nagyon sok múlik. A jövő generációja van bízva az óvodapedagógusokra. Neveljük, oktassuk gyermekeinket! A játszást, a változatos játékokat-köztük, a népi játékokat- feltétlenül be kell építenünk az óvodás gyermekek életébe, hogy az óvodás gyermek ez által is okosodjon, fejlődhessen, tudásban gyarapodhasson.

Leendő munkám során magabiztosabban fogom ezúton beépíteni a még több játékos lehetőséget, folyamatot az adott óvoda mindennapjaiba, életébe. Szem előtt tartva mindenkor azt a tényt, hogy minden egyes értelmesen és értékesen eltöltött perc hasznos a gyermekre nézve. Végül, de semmiképp sem utolsó sorban, e tapasztalatokkal bővülve, egyre jobbat és többet szeretnék nyújtani a gyermekeknek a nevelőmunka során.

РЕЗЮМЕ

Тема моєї кваліфікаційної роботи „Використання народної іграшки в навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу”. В процесі написання кваліфікаційної роботи я зробила спробу на те, яким чином можна ще краще привабити дітей до заняття з різними народними іграми в дошкільних навчальних закладах. В роботі відмічено, що яка роль належить іграм для розвитку дошкільнят. Крім цього, виокремлена в роботі доля часу, яка відводиться для ігрових занять, можливості гри в процесі роботи, різні форми гри через призму народності.

Ігрові заняття мають бути включені до програми занять в ДНЗ, має бути вбудована в життя дошкільників. Важливим є те, що до цієї роботи добре має бути підготовленим педагог, адже до кожної професії спеціаліст має бути добре підготовленим. Для досягнення цілі важливе місце відводиться спільній праці. Крім цього, педагог має міти раціонально розподілити час в процесі організації ігрової діяльності, що має відповідати програмі розвитку дітей. В процесі навчання має реалізуватись і виховання дошкільнят. В процесі ігрової діяльності дошкільник вчиться, розвивається.

В подальшому я в своїй практиці з більшою впевненістю буду використовувати різні ігри, що нададуть дошкільням більшу зацікавленість у спільній роботі з іншими дітьми.

IRODALOMJEGYZÉK

1. BABODI BÉLA: *Óvodapedagógiai szemelvények*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1976
2. BAKONYI PÁLNÉ, SZABADI ILONA: *Az óvodai nevelés programja*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1971.
3. CSÁNYI ISTVÁNNÉ, HUNYADI GYÖRGYNÉ, KARAKAS JÓZSEFNÉ...: *Óvodapedagógiai fejlesztő játékok gyűjteménye*. Vésztő, 1997
4. DR. KOVÁCS GYÖRGY: *A játék elmélete és pedagógiája*. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994
5. DR. KOVÁCS GYÖRGY, BAFFY DEZSŐ: *Óvodapedagógiai példatár*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1984
6. DR. MÉSZÁROS VINCÉNÉ, KISNÉ POLYÁK ERZSÉBET: *Bábjáték az óvodában. Útmutató óvónők számára*. Országos Pedagógiai Intézet, 1975
7. DR. RANSCHBURG JENŐ: *A világ megismerése óvodáskorban*. Okker Kiadó, 2002
8. FORRAI KATALIN: *Ének az óvodában*. Editio Musica Budapest, 1974
9. GERŐ ZSUZSA: *Érzelem, fantázia, gondolkodás óvodáskorban*. Flaccus Kiadó, 2003
10. HORGÁSZ MÁRIA: *Játsszunk együtt!* Ecclesia, 1983
11. HUTTERER ÉVA: *Gyermekélet Ráton*. Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, 2010
12. http://fszk.hu/dobbanto/szakmai_anyagok/Diaktamogato_3.pdf
13. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/25454/9789513939885.pdf?sequence=1>
14. <http://www.kepessegfejlesztas.hu/a-mondokazas-fejlesztzo-hatasa/>
15. <http://www.kepessegfejlesztas.hu/jatekra-fel/>
16. http://www.kerekito.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=322%3Aa-babjatek-szemelyisegformalo-hatasa&catid=37%3Aolvasnivalok&Itemid=60
17. <http://mek.oszk.hu/02100/02152/html/06/98.html>
18. http://ujalma.hu/wp-content/uploads/2012/01/jatekgyujtemeny_tanaroknak.pdf
19. <http://www.logopedia11.hu/files/J%C3%81T%C3%89K%20%C3%A1js%C3%A1g.pdf>
20. <http://www.lurkovilag.hu/index.php?c=1714>
21. <http://www.nyeomszsz.org/orszavak/pdf/NepiJatekokTeljesElsoResz.pdf>
22. <http://www.nyeomszsz.org/orszavak/pdf/SzokeTehetseg.pdf>
23. http://www.sulinet.hu/tanar/kompetenciaterulek/ovodai_nevelés/dokumentumok/jatszunk.pdf
24. LÁZÁR KATALIN: *Népi játékok*. Planétás Kiadó, 1997
25. LUKÁCS ANDRÁS: *Népek játécai*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1997
26. RANSCHBURG JENŐ: *A világ megismerése óvodáskorban*. Saxum Kiadó, 2014
27. Zilahi Józsefné, Dr. Mészáros Vincéné, Forrai Katalin, Dr. Oszetzky Tamásné: *Az óvodai foglalkozások módszertana*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1994

MELLÉKLETEK

Nyuszi fület hegyezi (Mutogatós mondóka)

Nyuszi fület hegyezi (nyuszi fület mutatunk),
a bajuszát pödöri (pödörjük a bajuszt).
Répát eszik: ropp-ropp-ropp (mintha répát ennénk),
nagyon ugrik: hopp-hopp-hopp (nagyot ugrunk a végén)!

Itt a szemem, itt a szám (Mutogatós mondóka)

Itt a szemem, itt a szám
Ez meg itt az orrocskám (mutatás szemre, szájra, orra).
Jobbra, balra két karom,
Forgatom, ha akarom (jobb és bal kéz emelgetése, forgatása).
Két lábamon megállok,
Ha akarok, ugrálok (lábak ütögetése, ugrálás).

Erdő szélén házikó (Mutogatós mondóka)

Erdő szélén házikó (kezünkkel egy házat mutatunk a levegőben),
ablakában nagyapó (kezünket a szemöldökünkhöz tesszük, mint aki távolba néz).
Lám egy nyuszi ott robog (futást mímelünk a kezeinkkel),
az ablakán bekopog (kopogtatunk).
Kérlek, segíts énrajtam (kezünket arcunk egyik, majd másik oldalához tesszük),
a vadász a nyomomban (kezünket úgy tartjuk, mintha puskából lőnének).
Gyere nyuszi, sose félj (kezünkkel hívogató mozdulatokat teszünk),
megleszünk itt kettecskén (megöleljük és megpusziljuk a mi kis "nyuszikánkat" vagy ha több
gyerekekkel játszunk, akkor tapsolunk)!

Gomba, gomba, gomba (Mutogatós mondóka)

Gomba, gomba, gomba (az öklök ütögetése),
nincsen semmi gondja(a kezek forgatása).
Ha az eső esik rája (az ujjak mozgatása),
Nagyra nő a karimája (karkörzés a fej felett).
Az esőt csak neveti (szájra mutató),
Van kalapja, teheti (fej ütögetése).

Sűrű erdő (Mutogatós mondóka)

Sűrű erdő,(haj, homlok)
Pillangó, pillangó, (szem)
Szortyogó, tátogó,(orr, száj)
Itt lemegyen, itt megáll, (has)
Itt a kulcs, itt igyál! (pisilő)

Apacuka, fundaluka (Kiszámoló)

Apacuka, fundaluka,
Fundakáv, kamanduka,
Abcug, fundaluk,
Funda kávé kamanduk.

Ecc pecc kimehetsz (Kiszámoló)

Ecc pecc kimehetsz
Holnapután bejöhetsz,
Cérnára cinegére,
Ugorj cica az egérre, fuss!

Áspis, kerekes (Tapsoltató)

Áspis, kerekes
Úti füves, leveles.
Bíbola, bíbola
Pacs, pacs, pacs.

Gyerekek, gyerekek (Tapsoltató)

Gyerekek, gyerekek,
Szeretik a peracet.
Sósat, sósat,
Jó ropogósat,
Aki kap, annak lesz,
Aki nem kap, éhes lesz.

Dirmeg, dörmög a medve

Dirmeg, dörmög a medve
Nincsen neki jókedves.
Alhatnék, mert hideg van,
Jó lesz benn a barlangban.

Hej, Gyula, Gyula, Gyula (Tapsoltató)

Hej, Gyula, Gyula, Gyula,
Szól a duda, duda, duda,
Pest, Buda, Buda, Buda,
Pattogatott kukorica.

Töröm, töröm a mákot

Töröm, töröm a mákot,
Sütök vele kalácsot.

Nyelvtörők

1. Nem lehet a Márta másé,
Mert a Márta már Tamásé.

2. Nem bírta a bort a birka, bambán bámult jobbra-balra.

3. Répa, retek, mogyoró. Korán reggel ritkán rikkant a rigó.

4. Stresszes, strasszos strucc-sztreccsucc.

Répa mese - orosz népmese

Volt egyszer egy kis ház, szép fehérre meszelt.

Előtte virágok, mögötte kicsi kert.

Mikor tavaszodott, így szólt az Apóka:

Nagyapó:- Várom a jó időt hosszú hetek óta.

Kimegyek a kertbe, ások meg kapálok,

Vetek sárgarépát, ültetek virágot.

Nagyanyó:- Az jó lesz, hogyha répát vet a kertbe,

Itt az ásó, kapa, ott meg a gereblye.

Nagyapó a kertet kapálta, öntözte,

Gyomlálgatta, amikor gízt-gaszt látott benne.

Terebélyes bokor lett a répa nyáron.

Egyszer Apó így szólt:

Nagyapó:- Ősz jár a határon.

Kimegyek a kertbe, répát szüretelni,

Jó kövérré hízott nyáron valamennyi.

Örült Nagyanyóka, s így szólt lelkesedve:

Nagyanyó:- Böven lesz majd répánk a zöldséglevesbe.

Nesze Nagyapóka! Fogd meg a kosarat,

És a sárgarépát hordd be mihamarabb!

Nagyapó a répát húzta... Mindhiába.

Még csak hírmondó sem volt a kosarába.

Visszament a házba, így szólt:

Nagyapó: - Nagyanyóka!

A répát hiába húzom órák óta.

Nagyanyó: - No, majd én segítek! Gyere vissza apjuk,

mert a sárgarépát, bizony ott nem hagyjuk.

Nagyanyó megfogta nagyapó derekát,

Biztatta a répát:

Nagyanyó: - Gyökerem, gyere hát!
Húzták, ahogy bírták, húzták, ahogy tudták.

De a répát bizony, ki nem húzták.

Jött a kis unoka:

(unoka - Hát ti, mit csináltok?)

Nagyapó:- A répát akarjuk kihúzni, mint látod!

Nagyanyóval együtt próbálgatjuk régen,
Homlokomon csorog már a veritékem.....

No, a kis unoka nem kérette magát,
Átfogta két karral, nagyanyó derekát.
Most már hárman húzták, ahogy csak tudták,
De a sárgarépát, bizony ki nem húzták.

Akkor jött a kutya:

(kutya- Vau! Mit csináltok?)

Nagyapó:- A répát akarjuk kihúzni, mint látod!

Nagyanyóval együtt próbálgatjuk régen,
Homlokomon csorog már a veritékem.

Nosza a kiskutya nem kérette magát,
Két lábra állt, húzta unoka derekát.
Most már négyen húzták, ahogy csak tudták,
De a sárgarépát, bizony ki nem húzták.

Akkor jött a cica:

(cica- Nyau! Mit csináltok?)

Nagyapó:- A répát akarjuk kihúzni, mint látod!

Nagyanyóval együtt próbálgatjuk régen,
Homlokomon csorog már a veritékem.

Nosza a kiscica nem kérette magát,
Két lábra állt, átfogta a kutya derekát.
Most már öten húzták, ahogyan csak tudták,
De a sárgarépát, bizony ki nem húzták.

Akkor jött az egér:

(kisegér- Cin-cin! Mit csináltok?)

Nagyapó:- A répát akarjuk kihúzni, mint látod!

Öten próbálgatjuk immár réges-régen,
Homlokomon csorog már a veritékem.

Nosza a kisegér nem kérette magát,
Két lábra állt, húzta a cica derekát.

A cica a kutyát,

A kutya az unokát,

Unoka nagyanyót,

Nagyanyó nagyapót,

Most már hatan húzták, és bizony nem tréfa.

Ti is láthatjátok, itt a sárgarépa!

Mellékletek

1. fotó: Az 5 és 6 éves gyermekek bábjáték kiválasztása közben

2. fotó: A 6 éves gyermek bábjáték kiválasztása közben

3. fotó: A 3-6 éves gyermekek a bábjáték - szereplők közben

4. fotó: 3 éves gyermek ismerkedik a bábbal

5. fotó: A vegyes csoportban lévő nyelvtörő mondóka közben

6. fotó: A vegyes csoportban lévő gyermekek mutogatós mondóka közben

7. fotó: A vegyes csoportban lévő gyermekek tapsoltató mondóka közben

8. fotó: A vegyes csoportban lévő gyermekek tapsoltató mondóka közben

9. fotó: A vegyes csoportban lévő gyermekek Répa, retek, mogyoró című nyelvtörőt hallgatva

10. fotó: A vegyes csoportban lévő gyermekek labdajátékhoz készülődve

11. fotó: A vegyes csoportban lévő gyermekek a labdajátékhoz készülődve

12. fotó: A vegyes csoportban lévő gyermekek a labdajátékhoz készülődve

13. fotó: A vegyes csoportos gyermekek sikerélménye kirakózás után

14. fotó: Memórijáték közben, vegyes csoport

15. fotó: 5 éves óvodás gyermek a memóriajátékunk játszása közben. A megfigyelési rész

16. fotó: Két 6 éves gyermek a memóriajátékunk játszása közben. A megfigyelési rész